

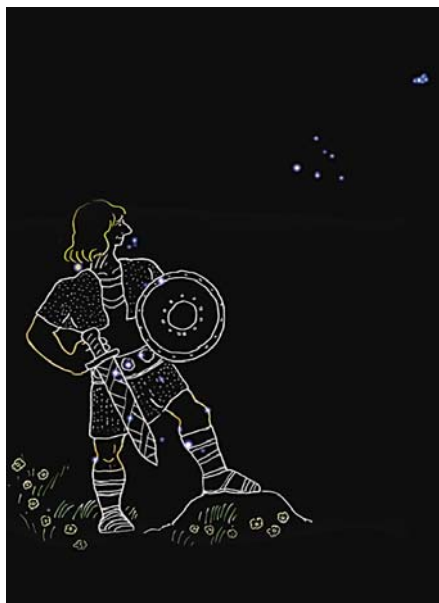
Planetarienytt

Styr efter stjernerne i planetariet

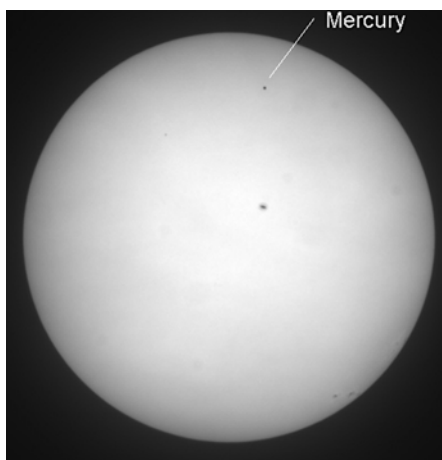
Forskellige kulturer i tidligere tider har været i stand til at navigere over åbent hav ved at bruge himlen over sig. Polynesierne koloniserede øerne over hele det sydlige Stillehav, og vore egne forfædre, vikingerne, begav sig væk fra kysten og ud på Nordatlanten.

I den nye forestilling *De sejlede med Himlen som Kompas* er der lagt op til et indblik i astronomisk navigation, og der bliver fortalt om nogle af de spændende mytologiske forestillinger om rummet hos både vikingerne og de tidlige polynesiske kulturer.

Forestillingen er blevet til i en samproduktion med Orion Planetariet i Jels, hvor forestillingen også vises. Den er baseret på materiale fra Bishop Planetarium i Honolulu på Hawaii, mens afsnittet om vikingerne na-

Vikingerne kendte stjernehimlen godt, og de så stjernebilledet Orion som guden Frej. (Grafik: Hans Møller, Gram Gl. Skole)

Merkurpassage. (Foto: Amtsgymnasiet i Sønderborg)

vigation bygger på eget materiale. *De sejlede med Himlen som Kompas* vises som en af de faste forestillinger.

Merkur passerede foran Solen

Planeten Merkur passerede foran Solen onsdag d. 7. maj mellem kl. 7.15 og 12.38, så Steno Museet inviterede til morgenkomsammen i museumshaven, hvor der var opstillet sikre solkikkerter.

En merkurpassage er næsten det samme som en solformørkelse – her er det blot den lille og fjerne planet Merkur, som passerer ind foran solskiven set her fra Jorden. Merkur fylder kun 1:160 af solskiven, så passagen var ikke synlig med det blotte øje. Mange

benyttede lejligheden til at opleve dette gennem planetariets solkikkerter på vej til arbejde eller skole, og vi var heldige med en skyfri morgen indtil kl. 9.15. Det er ved sådan en lejlighed, man virkelig får en fornemmelse af, hvordan himmellegemerne bevæger sig i forhold til hinanden i det enorme solsystem.

Forestilling på engelsk

Det er nu muligt for vores udenlandske gæster at se forestillingen *Kometer – fra is til ild* med engelsk lydspor gennem planetariets teleslynge-

anlæg. Desuden kan forestillingen – på bestilling – vises for grupper udelukkende med engelsk lydspor f.eks. som et led i sprogundervisningen. *arj*

En militærnægter på Museet

Tue Rinom er fra oktober 2002 til juli 2003 militærnægter på Steno Museet. Her fortæller han om, hvad det indebærer.

Undertegnede er militærnægter på museet, hvilket vil sige, at jeg tilhører den kategori af danske unge mænd, der har svært ved at finde en egentlig mening med værnepligt i dens oprindelige forstand – og som følgelig føler stor glæde ved, at der i Danmark findes et alternativ til koleriske sergenter og indføring i ærtebøssens forunderlige verden.

Jeg valgte i sin tid at aftjeme min nægtertjeneste på Steno Museet, og jeg kan

uden bævren i stemmen påstå, at arbejdet her er både multifacetteret og interessant.

I de sidste 7 måneder har jeg brugt mest tid på registrering – dvs. fotografering og arkivering – af de mange mere eller mindre obskure genstande og bøger, der findes i museets kældre. Museet får hele tiden nye dimser og dingnoter, så man kan reelt tale om et registreringsprojekt, der forløber *ad infinitum*.

Af og til er der brug for en kustode ekstra, og så hopper jeg til og kan afløse. Kustodetjansen indbefatter også, at man kan afvikle planetarieforestillinger – så jeg er blevet oplært i lidt planeta-

riesjov – hvilket vil sige i den helt basale brug af det omfattende system, der viser stjerner og andet spas deroppe under kuplen.

Af og til har jeg givet en hånd med ude i museets “urtehave”, og jeg må regelmæssigt følge med Niels Dynæs, museets træmand, ned i universitetets kældre for at save lidt træ – nogle må jo holde øje med mester og tilkalde hjælp, hvis han saver en arm eller et ben af.

Ud over disse ting er nægteren jo en “flydende” ressource, som bestandigt står til rådighed, og som derfor kommer vidt omkring i museets daglige arbejde og pligter. *tr*